26 Μαρτίου 2019

Κανί Κανόλ για πίνακες και σημασία αρχειακού υλικού ΡΙΚ για Τ/κ

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Η τ/κ πλευρά είναι έτοιμη να υποδείξει άτομα που θα βοηθήσουν στην εξεύρεση του αρχειακού υλικού, τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού, του ΡΙΚ για την περίοδο πριν το 1963 και έχει έτοιμους προς παράδοση τους 218 πίνακες ζωγραφικής 36 Ελληνοκυπρίων καλλιτεχνών, δηλώνει ο συμπρόεδρος της Τεχνικής Επιτροπής για τον Πολιτισμό, Κανί Κανόλ.

«Όταν παραδώσουμε αυτά τα έργα θα ησυχάσει το μέσα μου», ανέφερε στην πρώτη του συνέντευξη σε ε/κ ΜΜΕ ο κ. Κανόλ, που δηλώνει ότι «κάνουμε αυτό που πιστεύουμε ότι είναι σωστό. Είναι θέμα πεποίθησης, γι' αυτό και η συνείδησή μου είναι ήσυχη». Εξηγεί στο ΚΥΠΕ το ιστορικό των ενεργειών της τ/κ ομάδας της Επιτροπής για να επιστραφούν τα έργα αυτά στους Ε/κ δικαιούχους, αλλά και γιατί είναι σημαντικό το αρχειακό υλικό του ΡΙΚ που αφορά Τ/κ μουσικούς, καλλιτέχνες, παρουσιαστές και παραγωγούς προγραμμάτων.

Από την εποχή της αποικιοκρατίας και του CBC, που έχουν περάσει στα αρχεία του ΡΙΚ, σε τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά προγράμματα υπάρχουν σημαντικοί Τ/κ παραγωγοί, καλλιτέχνες, μουσικοί και υλικό που για την τ/κ πολιτιστική ταυτότητα, την κουλτούρα γενικότερα, έχει πολύ μεγάλη αξία και σημασία, ανέφερε στο ΚΥΠΕ ο Κανί Κανόλ, ο οποίος ασχολείται ο ίδιος με τη λαϊκή τέχνη.

Η σημασία του αρχειακού υλικού για τους Τ/κ
————————————————————
Τα μέλη της Τεχνικής Επιτροπής για τον Πολιτισμό έχουν καταγράψει έναν κατάλογο με τα άτομα και τα προγράμματα που αναζητούν από το αρχειακό υλικό που διαθέτει το ΡΙΚ, τηλεοπτικό και ραδιοφωνικό, από την δεκαετία του '50 έως και το 1963, ανέφερε ο Κανί Κανόλ, λέγοντας πως τις επόμενες ημέρες θα δώσουν και τα ονόματα δύο ή τριών Τουρκοκυπρίων, που μιλούν και ελληνικά, για να μπορέσουν να βοηθήσουν στον εντοπισμό των αρχείων.

Γιατί όμως είναι σημαντικό αυτό το υλικό, ρωτήσαμε τον κ. Κανόλ, που μας εξήγησε ότι για την τ/κ κοινότητα είναι μέρος της εξέλιξής της ως κοινότητας, για την εξέλιξη της τουρκοκυπριακής διαλέκτου, καταγραφής των ηθών και εθίμων της εποχής, της ζωής στην ύπαιθρο και τις συνήθειες των απλών ανθρώπων, τα θέματα που ήταν στην επικαιρότητα εκείνη την εποχή, μια εποχή που δείχνει πώς άλλαξαν οι Τουρκοκύπριοι.

Ο πιο γνωστός, ο Μουσταφά Κενάν, ήταν γνωστός Τ/κ μουσικός, όπως και τα μουσικά γκρουπ Αμπντουλαζίμ Αζίζ και φίλοι, Καμουράν Αζίζ και φίλοι, ο Αχμέτ Μπελεβί που ήταν συνθέτης και δάσκαλος φωνητικής, το τρίο Αρμάν Ρατίπ, γνωστός Τ/κ πιανίστας που ζει ακόμα. Υπήρχε ακόμη και ένα παιδικό πρόγραμμα με

τους Κεμάλ και Γκιουζίντε Τουντς που μεταδίδονταν με επιτυχία, ανέφερε ο κ. Κανόλ. «Δεν υπάρχουν πουθενά αρχεία για όλα αυτά, δεν έχουν ούτε και οι συγγενείς τους. Κάποιοι αποτάθηκαν στο ΡΙΚ για να αποκτήσουν, αλλά δεν τους δόθηκε. Για μας έχει ιστορική και κοινωνική σημασία. Θα μπορεί κάποιος μελετητής, ιστορικός, να τα διαβάσει, να τα μελετήσει, να του φανούν χρήσιμα για την έρευνά του».

Ο κ. Κανόλ ανέφερε ότι το αρχειακό αυτό υλικό, αφού τους δοθεί, θα ενταχθεί στο «εθνικό αρχείο» που υπάρχει και θα είναι ανοικτό και προσβάσιμο σε όλους. Αυτά τα αρχεία δεν υπάρχουν πουθενά αλλού, σημείωσε, παρά μόνο στο ΡΙΚ.

Η επιστροφή των έργων ζωγραφικής
————————————————–
Τα έργα ζωγραφικής Ε/κ καλλιτεχνών ήταν στις αποθήκες του πολιτιστικού κέντρου Ατατούρκ στη Λευκωσία (ΑΚΜ) για πολλές δεκαετίες, εξήγησε ο κ. Κανόλ, όμως αρχικά κανείς δεν γνώριζε πως ήταν πίνακες Ε/κ, αφού στον ίδιο χώρο φυλάγονταν και έργα Τ/κ καλλιτεχνών, που χρησιμοποιούνταν σε «κυβερνητικά» κτίρια. Δεν ήξεραν, όπως είπε, ούτε ποιου ήταν ούτε από πού προήλθαν. Πρώτη φορά, ανέφερε, καταγράφηκε ότι υπήρχαν έργα Ε/κ ζωγράφων επί Μεχμέτ Αλί Ταλάτ στο «υπουργείο παιδείας» το 1996. Κάποιοι πίνακες ήταν ενυπόγραφοι ή έφεραν το όνομα του Ε/κ καλλιτέχνη και κάποιοι όχι.

Πρόκειται, όπως είπε, για 218 συνολικά πίνακες που ανήκουν σε 36 καλλιτέχνες που σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει η τ/κ ομάδα της Τεχνικής Επιτροπής για τον Πολιτισμό δεν βρίσκονται πλέον εν ζωή. Πολ Γεωργίου, Στέλιος Βότσης, Χριστόφορος Σάββα είναι μεταξύ των ονομάτων που έχει ήδη αναφέρει ο κ. Κανόλ και προηγουμένως. Πρόσθεσε δε ότι τα έργα που έχουν υποστεί ζημιά από τον χρόνο έχουν τυλιχθεί με ειδικό τρόπο για να αποφευχθεί περαιτέρω αλλοίωση, καθώς η Επιτροπή δεν μπορεί να τα αποκαταστήσει ή επιδιορθώσει.

Η προσπάθεια των Τ/κ μελών της Τεχνικής Επιτροπής για την επιστροφή αυτών των έργων άρχισε τον Ιανουάριο του 2016, ανέφερε ο Κανί Κανόλ, λέγοντας ότι τον Φεβρουάριο του ίδιου χρόνου συζήτησαν το θέμα με τον Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί, ο οποίος επέδειξε τη βούληση και την αποφασιστικότητα, δίδοντάς τους το πράσινο φως να προχωρήσουν με τη διαδικασία. Στη συνέχεια, ανέφερε, προέβησαν σε επαφές και με τους αρμόδιους της «κυβέρνησης». Έτσι, είπε, ορίσθηκε μια ομάδα από τρία μέλη της Τεχνικής Επιτροπής: Ρουζέν Ατακάν (ζωγράφος), Νιλγκιούν Γκιουνέι (κόρη του Τ/κ που σχεδίασε τη σημαία της Κυπριακής Δημοκρατίας, Βεχίτ Γκιουνέι) και Χικμέτ Ουλουτσιάι (γραφικές τέχνες,κεραμική). Μαζί τους δούλεψε και μια ομάδα νεαρών: Χασάν Ζεϊμπέκ, Νιλουφέρ Ιναντίμ, Τζεϊλάν Ντεμίριλερ, Τζελάλ Ατικλέρ και Ταμέρ Εκεντάλ, που

εργάστηκαν εθελοντικά για την καταγραφή και αξιολόγηση των έργων.

Κάποια έργα αντιπροσωπεύουν μια ολόκληρη εποχή για κάποιους καλλιτέχνες, ανέφερε χαρακτηριστικά ο κ. Κανόλ, αφού ανάγονται στις δεκαετίες του ’40, του ’50 και λίγο αργότερα. «Είναι ένα τραύμα αυτό για τις τέχνες». Ερωτηθείς σχετικά, είπε ότι δεν έχουν στοιχεία για την προέλευσή τους, αν ήταν από σπίτια, γκαλερί, δημόσια ή άλλα κτίρια, αλλά – σημείωσε – από τον αριθμό κάποιων έργων και την καλλιτεχνική συνέχεια, μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι κάποιοι από τους πίνακες μπορεί να βρίσκονταν στον ίδιο χώρο. Σε όλα τα έργα έχει τοποθετηθεί, όπως εξήγησε, μια κάρτα με τις πληροφορίες και τα στοιχεία που έχουν εντοπίσει και είναι χρήσιμα.

Δεχθήκαμε πολλές επιθέσεις και εμείς και ο Μουσταφά Ακιντζί, ανέφερε ο κ. Κανόλ, για την επιστροφή αυτών των έργων, ο ίδιος θεωρεί όμως ότι «από κάθε άποψη είναι καθήκον μας να παραδώσουμε αυτούς τους πίνακες και να βρουν τη θέση τους, εκεί που τους αρμόζει».

Ο Κανί Κανόλ θεωρεί ότι δεν πρέπει να χαθεί άλλος χρόνος και τα έργα αυτά πρέπει να παραδοθούν το συντομότερο δυνατό στην ε/κ πλευρά, που θα αναλάβει και το δύσκολο – όπως είπε – κομμάτι της απόδοσής τους στους νόμιμους δικαιούχους. Αυτό, είπε, θα γίνει ταυτόχρονα με την παράδοση του αρχειακού υλικού του PIK στην τ/κ πλευρά. Η διαδικασία για το πώς θα γίνει αυτό δεν έχει ακόμη αποφασιστεί.

Η συνεργασία μεταξύ Τ/κ και Ε/κ στην Τεχνική Επιτροπή για τον Πολιτισμό είναι πολύ καλή, δήλωσε ο Τ/κ συμπρόεδρός της, εξηγώντας ότι συζητούν με αλληλοκατανόηση στις ευαισθησίες ο ένας του άλλου, αλλά διατύπωσε και παράπονα για την γραφειοκρατία στην ε/κ πλευρά που – όπως είπε – βάζει κάποτε εμπόδια όσον αφορά κάποιες διευθετήσεις. Με καλή συνεργασία, ως ίσοι εταίροι σε αυτή τη δουλειά όμως, μπορούμε να πετύχουμε πολλά, σημείωσε.

«Το μέσα μου θα ησυχάσει, όμως, όταν τα έργα αυτά θα δοθούν στους Ε/κ δικαιούχους και εμείς πάρουμε το αρχειακό υλικό που μας αφορά», κατέληξε ο Κανί Κανόλ. «Πεποίθησή μου είναι να μην ζήσει αυτό το νησί άλλο πόλεμο και ο κοινός μας πολιτισμός να αυξηθεί και να τον δείξουμε στα παιδιά μας και αυτά να μεγαλώσουν, όχι σαν εχθροί, αλλά σαν αδέρφια. Είμαστε υποχρεωμένοι να το κάνουμε αυτό».

Ο Κανί Κανόλ ασχολείται με τη λαϊκή τέχνη, από τα σκαλιστά έπιπλα εποχής και τα υφαντά στον αργαλειό μέχρι τον πηλό και τα κουκούλια μεταξοσκώληκα σε κεντητά. Ο σύνδεσμος των καλλιτεχνών λαϊκής τέχνης (HASDER), στη δημιουργία

του οποίου πρωτοστάτησε πριν από 40 και πλέον χρόνια, βρίσκεται στη Λευκωσία, και σε αυτόν παραδίδονται μαθήματα λαϊκής τέχνης. Ο ίδιος αγαπάει, όπως λέει, την τέχνη του και έχει ήσυχη τη συνείδησή του γιατί αγωνίζεται για ειρήνη και λύση στην Κύπρο.

ΠΗΓΗ: ΚΥΠΕ